

je treba porabiti do konca letošnjega oktobra!) bodo gradbeniki odprli dve gradbišči, na zgornjem in spodnjem koncu. Poudarili so, da naj bi bil poseg v okviru možnosti naravi prijazen.

Na sestanku je bilo še rečeno, da to cesto nestrpno pričakujejo prebivalci Volč na slovenski in Dreke na italijanski strani. Kot je bilo rečeno, gre za oživiljanje zgodovinske poti, po kateri so v preteklosti trgovali, Beneški Slovenci pa so čez Kolovrat v posvečeno zemljo volčanske prazupnije nosili celo svoje mrtve. Župan Dreke **Mario Zufferli** in podpredsednik gorske skupno-

sti Nadiških dolin **Pietro Zuanello** sta povedala, da na cesto Volče–Solarji Slovenci iz Furlanije čakajo že deset let, tudi ta cesta pa bo prispevala k skupnemu turističnemu razvoju predelov na severnih in južnih pobočjih Kolovrata na obeh straneh državne meje.

Kakorkoli že, naravovarstveniki so očitno prepozno visoko povzdignili svoj glas za ohranitev doline Kamnice ali Kamence, kot jo tudi imenujejo. Zdaj je samo vprašanje, kako previdni bodo pri gradnji cestarji; zdaj je samo še od njih odvisno, v kolikšni meri bo ohranjena ta doslej divja dolina.

NAJVEČJI FESTIVAL GORNIŠKIH FILMOV JE PRVIČ V ZGODOVINI GOSTOVAL V SLOVENIJI

BANFF PO BANFFU

»Ko sva ob koncu leta 1987 z **Janezom Jegličem** plezala v južni steni Cerro Torreja v Patagoniji in s seboj tovorila 16-milimetrsko filmsko kamero, sva večkrat hotela vso to filmsko opremo vreči čez steno. V Patagoniji je namreč že samo plezanje zaradi močnih viharjev in nenehnih sprememb vremena izredno zahtevno, če pa v rokah držiš še filmsko kamero, je vsa stvar še toliko težja. A od nekdaj sem si želel, da bi plezanje in vse, kar se med vzponom dogaja, posnel na filmski trak in s tekočo sliko ljudem bolj nazorno prikazal naše početje v gorah; ob gledanju slik si je namreč težko predstavljati plezanje v prepadnih stenah, viharje, plazove, vso divjo in lepo naravo...«

Tako piše v uvodu k festivalni knjižici »Banff po Banffu« znani vrhunski slovenski alpinist **Silvo Karo**, ki uvod nadaljuje takole:

»Bila sva že zelo visoko v steni, ko sva se morala zaradi hitrega poslabšanja vremena umakniti iz nje. Takrat sva v naglici na stojišču pozabila kamero. Po desetih dneh sva se v lepem vremenu vrnili v steno in na polici našla samo velik kos ledu. Sprva sva mislila, da je snemanja konec. Toda ko sva kamero očistila in jo nekaj časa sušila, je najin bolex spet brnel v amfiteatru južne stene Cerro Torreja. Steno sva preplezala, film posnela in prišla je nagrada, tista največja – Srebrni encijan za najboljši alpinistični film na festivalu gorniških filmov v italijanskem Trentu. Bila sva vesela in ponosna. Trud, trpljenje in tveganje, ki ga s filmom ni mogoče prikazati, vse to je bilo pozabljeno...«

To je bil prvi korak Silva Kara v svet gorniškega filma. Naslednji pomemben korak je bil leta 1996, ko so ga povabili v žirijo tega festivala, in še naslednji, ko so ga povabili v žirijo podobnega festivala v kanadskem Banffu. »V tednu dni, ki sem ga preživel v kanadskem mestu Banff, sem užival ob gledanju čudovitih filmov o gorah in gorski kulturi,« piše Karo v omenjeni festivalski knjižici. »Vseskozi pa sem si želel, da bi lahko tudi slovensko občinstvo videlo te najnovejše filmske stvaritve o gorah. Odločil sem se, da pripravimo Banff po Banffu tudi v Sloveniji.«

In ga je res – šest ur programa in deset večidel na tem festivalu v Kanadi nagrajenih filmov.

ZNAMENITA IMENA IZ BANFFA

Že 22 let je v kanadskem Banffu festival gorskih in gorniških filmov, ki je ta čas postal največji in najbolj prestižen tak dogodek na svetu. Prvi konec tedna v novembru se v tem mestu vsako leto zberejo številni svetovni filmski ustvarjalci, alpinisti, gorniki, umetniki z vseh celin in drugi, ki jim je skupna strast do gora. Prav ljubezen, strast in želja po uveljavitvi razumevanja predvsem do visokogorja so glavna vodila Centra za gorsko kulturo, organizatorja festivala v Banffu. Njegovo poslanstvo je jasno: s svojo dejavnostjo nudi svetovni gorniški srenji prostor za izmenjavo izkušenj in zamisli, povezanih z naravnim in kulturnim razvojem gorskega sveta. Poleg filmskega festivala vsako leto organizira še festival gorniških knjig, mednarodni fotografski na tečaj o gorski kulturi, svetovno turnejo nagrajenih festivalskih filmov ter predavanja in turneje umetnikov in alpinistov.

Med člani Centra so zveneča imena s področja filma in alpinizma, med njimi **Sir Edmund Hillary**, **Sir Christian Bonington**, **Walter Bonatti** in **John Amatt**.

Na lanski filmski festival v Banffu so avtorji prijavi kar 143 filmov iz 21 držav, mednarodna žirija pa je morala iz te množice izbrati 30 do 40 najboljših, ki so se potem potegovali za nagrade v šestih kategorijah: za najboljši plezalni in gorsko športni film, za najboljši film o gorskem okolju in o gorski kulturi, za najboljši film mladega ustvarjalca in za veliko nagrado festivala. V lanskoletni žiriji je bilo pet velikih svetovnih imen s področja filma in alpinizma, in sicer **Tom Dent-Cox** iz Kanade, **Francine Dupraz** iz Francije, **Lynn Hill** iz ZDA, **Silvo Karo** iz Slovenije in **Krzysztof Wielicki** iz Poljske. Poleg njih je »svoj« najboljši film izbralo tudi festivalsko občinstvo.

Center za gorsko kulturo pripravi po vsakoletnem festivalu svetovno turnejo zmagovalnih filmov, ki potujejo po 125 mestih več kot 20 držav. Tako so letos najboljši filmi iz Banffa prišli med drugim na Novo Zelandijo, v

Severno Ameriko, na Irsko, v Islandijo, Švedsko – in prvič tudi v Slovenijo. V Kulturnem domu v Mengšu sta bila 22. in 23. aprila dva festivalska večera, na katerih so gledalci videli deset najboljših, večidel nagrajenih lanskeoletnih festivalskih filmov. Pobudnik za ta festival je bil kajpada Silvo Karo, ki je oba večera organiziral skupaj s Planinskim društvom Domžale. Ta dva večera sta sodila v sklop prireditev, ki jih je PD Domžale organiziralo ob jubilejni, 50. obletnici obstoja in uspešnega delovanja na področju gorniške dejavnosti.

LETO DNI ZA VZPON NA EVEREST

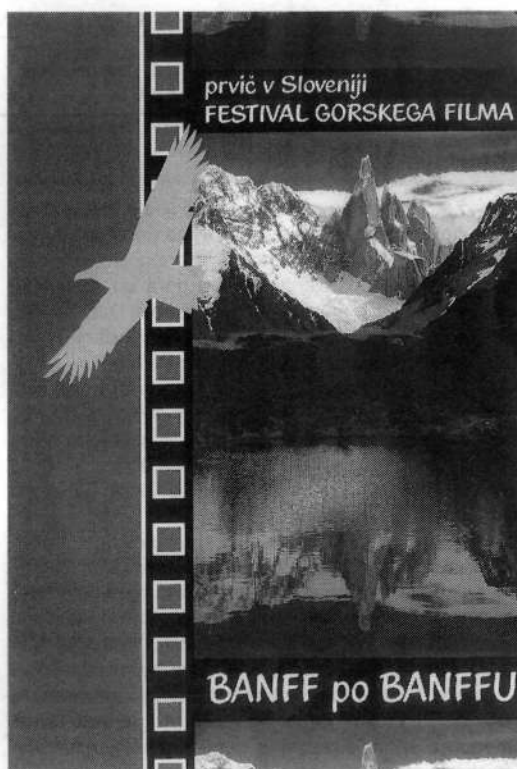
Gledalci so tako prvi večer videli 44-minutni francoski film »Gardarem lou moussu«, film o življenju pastirjev s Pirenejev, ki je dobil nagrado za najboljši film s področja gorske kulture. Dve minuti daljši je švedski film »I made it«, ki pripoveduje o odpravi enega človeka na Mount Everest: Šved **Göran Kropp**, dober znanec slovenskih alpinistov, se je 16. oktobra 1995 iz Stockholma sam odpeljal s kolesom in z vso potrebno opremo v Nepal, bil čez pol leta pod Everestom, si odnesel potrebno opremo v bazni tabor pod goro, v drugem poskusu (prvič mu ni uspelo zaradi orkanskih vetrov) priplezal na najvišjo točko našega planeta in se od tod spet s kolesom odpravil domov na Švedsko, tokrat skupaj s svojim dekletom, njuna pot pa je spet trajala šest mesecev.

Skoraj eno uro je dolg ameriški film »El dorado«, ki govori o nekdanjem rezervatu divjine Sierr Nevada v Kaliforniji, kjer so si zaradi različnih interesov skočili v lase varstveniki okolja ter rudarji in gozdarji, ki v tej naravi vidijo le gospodarski interes. Film je na festivalu dobil nagrado kot najboljši film o gorskem okolju.

Posebno nagrado žirije je dobil komaj enominutni angleški film »E 900«, ki je v slovenskem katalogu razložen le s tremi besedami: »Kdor visoko pleza...« – Program prvega mengeškega festivalskega večera je končal angleški film »The lion's king«, ki je lani v Banffu prav tako dobil posebno nagrado žirije in ki pripoveduje o vzhodnoafriški vulkanski pokrajini večne pomladi, ki je zaradi velikih zelenih površin bogata z življenjem, zato je to raj za plenilce in še posebej za njihovega kralja leva.

GORNIKI IN DRUGAČNI PUSTOLOVCI

Drugi festivalski večer je v Mengšu uvedel skoraj enourni avstralski film »The human race«: pred tremi ljudmi, tremi tekmovalci in pripadniki različnih kultur, pustolovskim starejšim Nemcem, mladim ameriškim maratoncem z moderno opremo in modernimi navadami ter 72-letnim domorodcem, ki živi po tradicijah svojega ljudstva, je 500 kilometrov avstralske puščave, stepe in savane, ki naj bi jo prehodili; vsak si izbere svojo pot, vsak mora sam zase poskrbeti za hrano, vsakega spremlja televizijska ekipa. Vsi trije vsak na svoj način v 26 dneh pridejo na konec svoje poti, občinstvo v Banffu pa je ta film nagradilo s svojo nagrado. Naslednji film tega večera, angleški »Rock Queen«, 48

Naslovna stran predstavitvenega kataloga za prvi Banff po Banffu, ki je v Sloveniji prikazal najboljše gorniške filme lanskega kanadskega festivala.

minut pripoveduje o znameniti športni plezalki in tekmovalki **Caterine Destivelle**, predvsem še o njenem plezanju na skoraj 200 metrov visok skalnat stolp iz peščenjaka na severni obali Škotske, ki se ga je lotila v tretjem mesecu nosečnosti in ga zmogla... – Osemminutni italijanski film »Kajak« prikazuje vožnjo s kajaki po divji vodi med ogromnimi granitnimi bloki, 10-minutni švicarski film »Alp Fiction«, ki je bil lani v Banffu nagrajen kot najboljši gorski športni film, pa vratolomno alpinistično smučanje, ki zaradi TV snemanj postane razumljivo prav vsakomur. – Slovenski Banff po Banffu je končal ameriški film »Puma, Lion of the Andes«, 55-minutni film, ki ga je avtor v čisto naravnem okolju in ne nemara v živalskem vrtu snemal dve leti, ta čas pa sta se človek in žival tako seznanila, da se »andski lev« človeka sploh ni več bal in ga je pustil, da se mu je približal celo na šest metrov razdalje. Ta film je lansko jesen v Kanadi dobil veliko nagrado festivala.

Žal letošnji slovenski Banff po Banffu ni bil deležen tolikšne pozornosti planinskega občinstva, kot bi bilo mogoče pričakovati glede na to, da se smatramo za planinski narod. To je po vsej verjetnosti mogoče pripisati premajhni reklami za ta dogodek in prizorišču: skoraj gotovo bi si festivalske filme ogledalo bistveno več ljudi, če bi bile projekcije, na primer, v Ljubljani ali Kranju.